

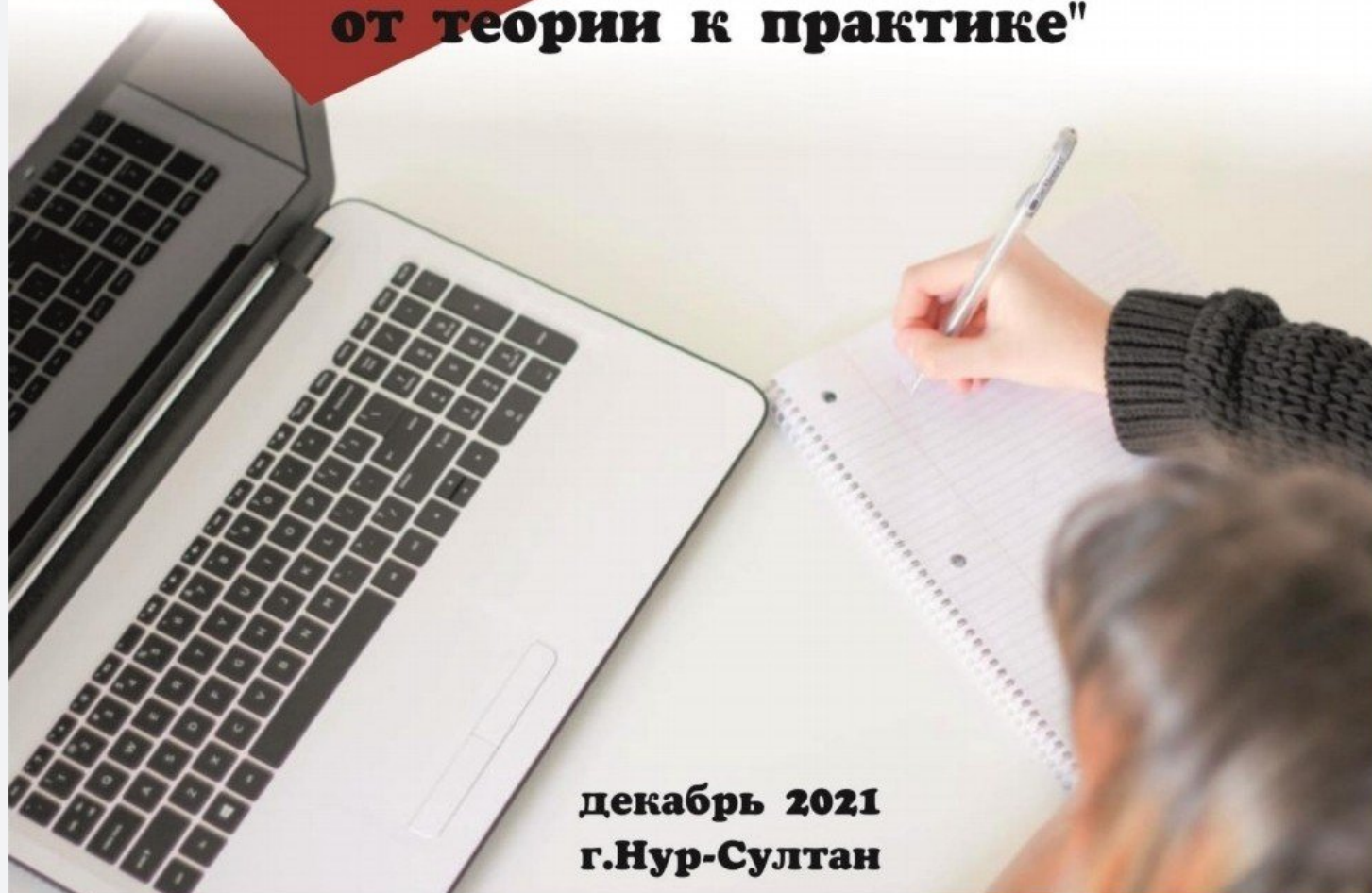
"ZIAT" Ғылыми-әдістемелік орталығы
Научно-методический центр "ZIAT"

Сборник материалов

**Республиканской дистанционной
педагогической конференции**

**"Эффективный педагогический опыт:
от теории к практике"**

декабрь 2021
г.Нур-Султан

МАЗМҰНЫ/СОДЕРЖАНИЕ

Акулина Т.И., Сайботалова Т.А.	6
Использование нейропсихологических игр на занятиях по математике с детьми с задержкой психического развития	
Ахметова Н.З., Қабдоллаева А.Ж., Сагнаева Г.А.	10
Оқу процессінде ақпараттық коммуникациялық технологияларды (АКТ) пайдаланудың тиімділігі	
Барановская В.А.	14
Развитие коммуникативно-языковой компетенции с помощью инновационных технологий	
Дутбаева Н.К., Земан Н.С.	17
Формирование психомоторных процессов у детей с особыми образовательными потребностями (ООП)	
Ердес Н.Т., Сарыбаева А.Х.	21
Білім беру үдерісінде ойын технологиясының маңызы мен мүмкіндіктері	
Жиенхан А., Жетпісбай Ә.Қ.	25
Педагогикалық қауымдастықтағы мұғалім көшбасшылығы	
Каирбекова С.А., Хурметхан М., Сагнаева Г.А.	28
Оқыту мен оқуда ақпараттық-коммуникациялық технологияны (АКТ) пайдалану	
Калачёва К.Л., Чункурова З.К.	32
Технология критического мышления	
Капашева М.С.	37
Мүмкіндігі шектеулі балаларға дәстүрден тыс сенсорикалық ойындар қолдану	
Каримова А.Ш.	41
Шет тілдерін қашықтықтан оқыту: ерекшеліктері мен болашағы	
Мырзабекова А.К.	45
К вопросу о критериях разграничения драматургических жанровых форм (на материале пьесы М. Ауэзова «Енлик – Кебек»)	
Пивоварова Е.В.	49
Особенности вокального воспитания детей с ограниченными возможностями здоровья	
Редман А.В.	53
Практика – это способ закалить педагога с самого начала и на всю жизнь	
Самойлова И.В.	55
Средства логопедической ритмики как основа коррекции речи дошкольников с нарушением звукопроизношения на музыкальных занятиях	
Сарсенова М.М., Канаева А.А.	60
Тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алудағы құқық қорғау органдарының ролі мен маңызы	

диагностики, что немаловажно в проблеме раннего детского аутизма. После проведения педагогической диагностики аутичных детей можно приступать к построению индивидуальной тактики комплексной коррекционной работы с детьми с РДА. При этом следует учитывать клинико-психологическую классификацию РДА. Адекватно организованная среда и правильно подобранные условия для аутичного ребенка, являются залогом эффективной коррекционно-развивающей работы, основой для дальнейшей социализации ребенка в обществе. Без своевременной и адекватной коррекционно-развивающей помощи значительная часть детей с синдромом РДА становится необучаемой и неприспособленной к жизни в обществе.

И, наоборот, при ранней коррекционной работе большинство аутичных детей можно подготовить к обучению, а нередко и развить их потенциальную одаренность в различных областях знаний.

Литература

1. Образовательная интеграция и социальная адаптация лиц с ограниченными возможностями/Под ред. Т.Л.Лещинская Мн.НПО.2005.206с.
2. Иванов Е. С, Демьянчук Л.Н., Демьянчук Р.В. Аутичный ребенок: проблема интеграции /В сб.: Ананьевские чтения: (Тезисы науч.-практ. конф.) / Под. ред. А.А.Крылова. СПб., 2000. С. 180-181.
3. Воспитание и обучение детей с нарушениями развития/Методический и практический журнал №4 2004г./Метиева Л.А., Удалова Э.Я.

БІЛІМ БЕРУ ҮДЕРІСІНДЕ ОЙЫН ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ МАҢЫЗЫ МЕН МҮМКІНДІКТЕРІ

Ердес Наурызбай Талғатбекұлы

*Түркістан қ. Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік
университетінің 2-курс магистранты*

Ғылыми жетекшісі:

Сарыбаева Алия Хожанкызы

Ойын – балалар әрекетінің бір түрі, оқушыларды оқыту және тәрбиелеу мақсатындағы қарым-қатынастың әдісі мен құралы. Ойын әрекеті естің, ойлау мен қиялға, барлық таным үдерісіне әсерін тигізеді.

Ойын – балалардың шынайы ойлап тапқан шындығына тез, еркін енуіне, өзіндік «Менін» қалыптастыруға және шығармашылыққа, белсенділікке, өзін-өзі дамытуға мүмкіндік береді.

Ойын – әрқашан білім бола отырып, баланы білім алуға, еңбекке дайындайды.

Психолог А.С.Выготский: «бала ойнау барысында өзінің кішкентай екеніне қарамастан оның ойлауы, іс-әрекеттері көп жағдайда ересек адам сияқты көрінеді» - дейді.

Я.А. Каменский «ойынды рухани және дененің даму қозғалысы» - деді. Ойындар баланың жасына, халықтың әдет-ғұрпына сәйкес болу керектігін айтты.

К.Д.Ушинский сабақ үйрету барысында ойын элементтерін орынды қолдану оқушылардың білім алу процессін жеңілдетеді – деді.

Жоғарыда айтылған мәселелерді теория және практика жүзінде ұлы педагог В.А. Сухомлинский терең және жан-жақты қарастырған.

Ойын үстінде оқушылар өзі үшін жаттығулар орындап, оқумен жаттығады және ойын үстінде салыстыру арқасында тапсырмаларды орындауға тырысады, ойын оқушыларды ізденуге, жеңіске жетуге ынталандырып, бұдан оларды тез қимылдауға, тез ойлауға, тез шешім қабылдауға және тапсырманы нақты орындауға әкеледі. Әрине, бұл жерде ойын ережесі сақталуы керек.

Жарыс элементі ойында әрқашанда маңызды болып келеді. Жарыста балалардың белсенділігі, жеңіске жету еркіндігі жоғарлай түседі.

Ойынды таңдау кезінде оқушылардың техникалық деңгейін, сапасына қарай белгілі бір жүйеде жүргізілуін есте ұстаған дұрыс.

Ұлы класик педагогтар Я.А.Каменский, И.Песталоцци, А.Макаренко, Н.К.Крупская, В.А.Сухомлинский және қазақ халқының ағартушы педагогтары А.Құнанбаев, Ы.Алтынсарин, М.Жұмабаевтар, ойынның маңызын айта келе, ойын дегеніміз – айқын, білімге құмарлық пен еліктеудің маздап жанар оты. Міне, ойын – тынысы кең, алысқа меңзейтін, ойдан-ойға жетелейтін, адамға қиялы қанат бітіретін осындай ғажайып нәрсе, өмір тынысы дейді. [1]

Ойын – оқу үдерісіндегі оқытудың әрі формасы, әрі әдісі ретінде дербес дидактикалық категория. Сонымен бірге ойынды мұғалім мен оқушылардың бірлескен оқу әрекетінің өзара байланысты технологиясы ретінде қолдануға болады, қазақ тілі сабағында ойын формаларын енгізу барысында интерактивті тақтаны да қолданудың маңызы өте зор. Бастауыш сынып оқушыларының мектепке келгенге дейінгі негізгі әрекеті – ойын болса, оқу-тәрбие үдерісінде олар біртіндеп ойын әрекетінен оқу әрекетін орындауға бейімделуі тиіс. Ол сабақ барысында пайдаланылатын дидактикалық ойындар арқылы жүзеге асады.

Ойынның мақсаты – Ойын технологиясы арқылы 5-6 жастағы балалардың сөйлеу тілін дамыту, сөйлеу дағдысын қалыптастыру.

Міндеті – баланың қызығушылығын ояту, белсенділігін арттыру.

Дидактикалық ойындар – балалардың білімдерін арттырудың құралы. Сабақта ойындарды қолданудың түрлі жолдары бар.

Дидактикалық ойындар арнайы мақсатты көздейді және нақты міндетті шешеді.

Ойын: - сабақтың басында – өткен сабақты еске түсіреді.

- сабақтың ортасында – көңіл-күйін сергітеді, ерік-жігерін дамытады, сабаққа ынтасын арттырады.

- сабақтың соңында – тақырыпты бекіту, сабақта алған білімді жинақтау мақсатын көздейді.

Ойын – оқушылардың оқуға деген ынтасын арттыратын құрал. Сондықтан бастауыш сыныптарда оқушылар сабақ үстінде ойынды көп қажет етеді. Оларға пайдаланылатын ойындар оқушылардың жас ерекшеліктеріне қарай күрделеніп отырады.

Ойын түрлері төмендегідей жүйеленеді:

1. Мазмұнды бейнелі ойын: отбасы, балабақша, мектеп, аурухана, ұшқыштар, мал фермасы, құрылысшылар, мұнайшылар, темір жол, теңізшілер;
2. Қимыл-қозғалыс ойындары: «ақ серек, көк серек», «ұштыұшты», «аңшылар», «сиқырлы таяқ», «мысық пен торғайлар», «бақташы мен қозылар», «соқыр теке», мысық пен тышқан;
3. Дидактикалық ойындар: заттардың түсін анықта, қуыршақты серуенге дайында, орныңды тап, ойлан тап, түсті лото, тез ретке келтір, көршілер, аралар, дүкен, сен жалғастыр, дәл тауып айт, т.б.
4. Құрылыс ойындары: лото, және басқа конструкторларды пайдалану;
5. Рөлді-сюжетті ойындар: ертегі, әңгімелерді рөлдерге бөле отырып орындау, сахналық көрініс көрсету. [2]

Ұлттық ойын ойнау баланың салт-дәстүріне, әдет-ғұрпына деген сүйіспеншілігін арттырады және адамгершілік құндылықтарын қалыптастырады. Еңбек ету барысында ұйымшылдық, жауапкершілік, парыздық сезімдер сияқты қасиеттер қалыптасады.

Ойындарға материалды таңдап алуда төмендегідей жайттарды ескеру керек: Ойындарды пайдалануға оқу материалы мазмұнының мүмкіндіктері. Білім көлемі мен сипаты, оларды меңгерудің қолайлығы. Ақыл-ой іс-әрекеті тәсілдерін қалыптастырудың алғышарттары.

Ойынның құрамына қойылатын талаптар ойынның мақсаты, мазмұны және формасы арқылы анықталады. [3]

Дидактикалық ойындарды ұйымдастыру мен жүргізу педагогикалық тұрғыдан бірқатар шарттарға байланысты: 1. Ойынның сабақтың дидактикалық мақсатына сәйкестігі. 2. Ойындардың мазмұны мен формасына қарай әртүрлілігі. 3. Ойынның балаларға түсінікті және тартымды болуы. 4. Ойынға қатысушылардың белсенді шығармашылық позициясы. 5. Ойынның эмоциональды болуы.

Осы шарттардан ойынды ұйымдастыруға мынадай әдістемелік талаптар қойылады: 1. Ойынның мақсаты және керекті көрнекті құралдар мен материалдар күні бұрын дайындалып отыруы тиіс. 2. Ойынға кірісер алдында оның жүргізілу тәртібі оқушыларға әбден түсіндірілуі қажет. 3. Ойынға сыныптағы оқушылардың барлығының қатысуын қамтамасыз ету керек. 4. Оларды ойын үстінде ойлай білуге, шешім қабылдай білуіне жетелеу керек.

Ойындардың жіктемесін жасауда оқытудың білімділік, тәрбиелік және дамытушылық мақсаттарына жетуге бағытталған мазмұндық мотивациялық аспектісі негізге алынады.

Дидактикалық ойындарды жаңа тақырыпты түсіндіру барысында, қайталау, пысықтау, жаттығу сабақтарында да пайдаланған тиімді. Дидактикалық ойын барысында есте сақтау, көру, сезіну, қабылдау, ойлау

сөйлеу үдерістері дамып, заттарды пішініне, түсіне, көлеміне қарай іріктеуге, әр түрлі қимылдарды орындауға үйретеді.

Ойын технологиясының маңызды функцияларының атқаратын орны ерекше.

1. Ойынның әлеуметтік-мәдени белгілері. Ойынның әлеуметтік-мәдени белгілі мәдени байлықты, тәрбие потенциалын игерген ұжымның толыққанды мүшесі бола алатын баланың жеке тұлға ретінде қалыптасуының көрсеткіші.

2. Ұлтаралық қарым-қатынас функциясы. Ойындар арқылы кез келген ұлт өкілдері өз ұрпақтарын өмірдегі әр түрлі жағдаяттардан жол таба білуге, кикілжіңді қатігездіксіз шешуге, әрқилы эмоцияларды дұрыс қабылдай білуге үйретеді.

3. Ойында адамның өзін іс жүзінде көрсетуі. Ойын барысында бала өзін іс жүзінде көрсетеді.

4. Коммуникативтік ойын. Оқушыларды әр түрлі қиыншылықтан жол таба білуге итермелейді.

5. Ойынның диагностикалық функциясы. Жеке тұлға интеллект, шығармашылық жағынан өзін-өзі іс жүзінде көрсетеді.

6. Ойынның емдеу функциясы. Ойын адамның тәртібіндегі өзін қоршаған басқа адамдармен қарым-қатынасын және оқудағы туындаған әр түрлі қиындықтарды жеңу үшін пайдаланылады.

7. Ойынның түзету функциясы. Түзету ойындарының тәртібі нашар, психологиялық көмекті қажет ететін оқушылар үшін көмегі зор.

8. Ойынның көңіл көтеру функциясы. Ойын қиялды дамытып, көңіл көтеруге итермелейді.

Әр мұғалім технологияның нәтижесін дұрыс болуы үшін мынандай жағдайларды ескеруі қажет: Әр ойынның тәрбиелік, білімділік, дамытушылық маңызын алдын ала жете түсініп, оның балаларға қандай нәтиже беретіндігін анықтау. Ойын жүргізетін орынның мүмкіндігі, ойынжабдықтарының эстетикалық талаптарға сай болуы, алдын ала әзірлеу. Сыныптағы оқушылардың жас, психологиялық ерекшеліктеріне, білім деңгейлеріне, сөздік қорына сәйкес келуі. Ойын кезіндегі қозғалыс, техникалық қауіпсіздіктен қамтамасыз ету. Ойынның, сабақтағы ойын элементтерінің оқушылардың ынтасын тартып, пәнге деген қызығушылығын арттыруға бағытталуы. [4]

Ойын арқылы оқушы нені меңгереді?

1. Оқушылар нақты қызмет тәжірибесін меңгереді.

2. Оқушылар тек бақылаушы ғана емес, өздері қатыса отырып қиын мәселелерді өз бетінше шеше білуге үйретеді.

3. Оқу процесінде алған білімді нақты істе қолдана білуге мүмкіндік береді.

4. Оқушы әрекетіне негізделген оқу көлемін басқарады.

5. Уақытты үнемдеуге үйретеді.

6. Оқушылар үшін психологиялық жағымды.

7. Ойын барысында шешім қабылдау оқушылардан аса жауапкершілікті талап етеді.

8. Оқушылар үшін қауіпсіз.

9. Кейде қарапайым оқу қызметімен салыстырғанда көп уақыт мөлшерін алады.

10. Ойын материалдары дәстүрлі оқу материалдарымен салыстырғанда күрделірек.

11. Кейбір ойын түрлерінде қатысушылардың саны шектеулі.

12. Ойын нәтижесі, өз жетістіктері, әсерлері, алған білімі, дағдысы жөнінде оқушылар ата-аналарымен, өзге балалармен, мұғалімдермен көбірек әңгімелеседі, кітапханада өз бетімен іздене білуге, қажетті материалдарды іріктей білуге үйренеді. [5]

Ал мұғалімнің міндеті – балаларды ойынға өз қызығушылығымен, ынтасымен қатысуын қамтамасыз ету.

Ойын мен адам мәдениетінің өзара байланысы ғылыми түрде анықталды. Олардың тұлғаны дамытудағы маңызы анықталды, оның психологиялық және әлеуметтік факторлармен келісімі жөнінде кең қарастырылуда. Ойын технологиялары әлі де білім беру саласында жаңа инновация болып табылады. [6]

Әдебиеттер:

1. Е. Сағындықов Қазақтың ұлттық ойындары. – Алматы: Рауан, 1993.
2. Қ. Жарықбаев; С. Қалиев Қазақ тәлім-тәрбиесі. – Алматы, 2000.
3. Төтенаев Б. Қазақтың ұлттық ойындары. – Алматы, 1994.
4. Крупская Н. К. Таңдамалы педагогикалық шығармалары. – Алматы. 1973.
5. Щукина Г. И. Проблемы познавательного интереса в педагогике. – Москва, 1971.
6. Выготский А. С. Игра и ее роль в психическом развитии ребенка. – //Вопросы психологии. – 1966

ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚАУЫМДАСТЫҚТАҒЫ МҰҒАЛІМ КӨШБАСШЫЛЫҒЫ

Жиенхан Айжан

Павлодар Мемлекеттік Педагогикалық Университетінің

І курс магистранты

*Екібастұз қаласы білім беру бөлімінің «№18 жалпы орта білім беру
мектебі» КММ ағылшын тілі мұғалімі*

Ғылыми жетекшісі:

Жетпісбай Әлия Қожамұратқызы
филология ғылымдарының кандидаты

Мұғалім – көшбасшы болашаққа шынайы қарайтын, өзгерістерге әрқашан дайын, әріптестерін шабыттандыра, қолдай алатын тұлға. Оның өз мақсаты

“ZIAT” Ғылыми-әдістемелік орталығы
Научно-методический центр “ZIAT”

Сертификат

осы сертификат/настоящий Сертификат удостоверяет, что

Ердес Наурызбай Талғатбекұлы

«Тиімді педагогикалық тәжірибе: теориядан
тәжірибеге» атты қашықтықтан өткізілген
Республикалық педагогикалық
конференциясының жинағында
мақаласы жарияланғандығын растайды

опубликовал(а) статью
в сборнике материалов Республиканской
дистанционной педагогической конференции
«Эффективный педагогический опыт:
от теории к практике»

Басылым тақырыбы/Тема публикации:
«Білім беру үдерісінде ойын технологиясының маңызы мен мүмкіндіктері»

Руководитель

Научно-методического центра “ZIAT”

Б.К.Жуманова

№09443

Нұр-Сұлтан қ., желтоқсан 2021 ж.